

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК № 3

Філіп Л.О. Філіпковська
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи менеджменту туристичної індустрії
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»
281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітня програма: «Менеджмент»
«Публічне управління та адміністрування»

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Основи менеджменту туристичної індустрії

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління на адміністрування»

освітньою програмою «Менеджмент», «Публічне управління та адміністрування»

«27» серпня 2020 р., – 12 с.

Розробник: Кононенко А.В., доц., к.т.н.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

А.В. Доронін

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u> Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u>, <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> Освітня програма <u>«Менеджмент»</u>, <u>«Публічне управління та адміністрування»</u> Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Вибіркова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістових модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання: _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин денна форма навчання– 56/135		5-й
		Лекції ¹⁾
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,6		32 годин
		Практичні, семінарські¹⁾
		24 годин
		Лабораторні ¹⁾
		-
		Самостійна робота
		79 години
		Вид контролю
		модульний контроль залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 56/79;

¹⁾ Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі туристичної індустрії, розуміння концептуальних основ системного управління туристичними організаціями, засвоєння теоретичних та практичних навичок управління та реалізації управлінських рішень, характерних для туристичної діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Основи менеджменту туристичної індустрії» є: розгляд специфіки управління у зв'язку з особливим товаром туристичної діяльності – послугою; розкриття змісту основних процесів в організації туристичної діяльності; формування знань про понятійно-термінологічні основи туропереїтингу та знань про сервісне забезпечення турпродукту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК15 - Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13 - Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

ЗК9 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК10 - Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

СК6 - Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК3 - Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4 - Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними

СК15 - Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

РН14 – Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації

РН15 – Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності"

РН16 – Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним

РН17 – Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Міждисциплінарні зв'язки: «Менеджмент», «Управління персоналом», «Проектування логістичних систем», «Інформаційні системи і технології в управлінні», «Ділове адміністрування», «Стратегічний менеджмент».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Основні положення менеджменту туристичної індустрії

Тема 1. Характеристика сутності туризму і туристської діяльності. Класифікація і функції туризму

Сучасні підходи до визначення туризму. Місце і роль туризму в економіці країни. Сутність туризму.

Визначення туризму згідно ЗУ «Про туризм». Основні види та форми туризму. Класифікація видів туризму згідно з ЗУ «Про туризм». «Молоді» види туризму.

Етапи виробництва туристичного продукту й туристської послуги. Сутність і склад туристського продукту.

Тема 2. Регулювання туристичної діяльності

Основні законодавчі й нормативно-правові акти у сфері туризму, що діють в Україні. Державні органи регулювання туристської діяльності в Україні.

Мета й основні завдання регулювання туристичної діяльності на міжнародному рівні. Міжнародні відносини України у сфері туризму.

Організація діяльності та основні завдання Всесвітньої туристської організації (ВТО), «Хартія туризму». «Кодекс туриста». Всесвітня федерація асоціації туристських агентств. Всесвітня асоціація туристських агентств. Міжнародна асоціація з повітряних перевезень. Міжнародна готельна асоціація. Некомерційні організації сприяння туризму.

Тема 3. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства

Основні цілі створення і функціонування туристських підприємств. Види туристських підприємств та їх особливості. Класифікація туристських підприємств за різними класифікаційними ознаками. Принципи організації їх діяльності. Ресурсне забезпечення туристського підприємства.

Вибір організаційно-правової форми туристського підприємства. Розробка засновницьких документів, державна реєстрація і організаційне оформлення туристського підприємства. Характеристика засновницьких документів для туристських підприємств. Основні вимоги до офісу й персоналу туристського підприємства. Випадки і порядок ліквідації туристського підприємства.

Технологічні аспекти формування туристських послуг і доставки туристського продукту до споживача. Організація обслуговування клієнтів туристської фірми. Особливості організації спеціалізованих видів туризму. Основні проблеми організації спеціалізованих видів туризму.

Тема 4. Державне регулювання діяльності туристських підприємств

Необхідність і цілі ліцензування. Основні визначення з ліцензування. Нормативно-правова база ліцензування. Порядок оформлення ліцензій. Умови ліцензування. Контроль за дотриманням ліцензійних умов.

Сутність сертифікації. Цілі сертифікації. Види сертифікації. Порядок і правила сертифікації туристських послуг. Сертифікат відповідності туристських послуг. Державна система сертифікації УкрСЕПРО. Контроль за відповідністю якості послуг в галузі туризму.

Поняття про стандартизацію і стандарти. Цілі та завдання стандартизації. Об'єкт, предмет, область і рівні стандартизації. Міжнародні органи стандартизації. Національна система стандартизації. Основні стандарти, що діють в галузі туризму. Взаємозв'язок стандартизації туристських послуг та їх якості. Контроль за дотриманням стандартів у галузі туризму. Перспективи розвитку стандартизації послуг у галузі туризму в Україні.

Тема 5. Формування туристського продукту

Визначення турпродукту і туropolерейтинга. Властивості турпродукту. Єдині вимоги до турпродукту. Проектування турпродукту. Формування турпродукту. Просування турпродукту. Реалізація турпродукту.

Структура туристської індустрії. Функції туроператорів, як суб'єктів туристської індустрії. Комплекс заходів по просуванню туристичного продукту. Реклама. Виставки і ярмарки.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Управління організаційними процесами в менеджменті туристичної індустрії

Тема 6. Договірні відносини в туристському бізнесі

Правові основи договірних відносин. Види договорів у сфері турбізнесу. Характеристика та правила укладання агентського договору між турагентом і туроператором. Предмет агентського договору.

Основні вимоги до укладання договорів з постачальниками та підрядчиками. Формування туристського продукту за рахунок власних туристських послуг туроператора й послуг інших організацій.

Обов'язкове страхування туристів. Умови страхування й отримання страхового полісу. Укладання договору зі страховою компанією.

Вимоги законодавства до укладання даного виду договорів. Основні дані, які містить договір. Правила отримання ваучера. Вимоги до складання, оформлення та виготовлення туристських ваучерів. Відмітні особливості туристського ваучера та туристської путівки на отримання туристських послуг. Права й обов'язки туристів при укладанні договору на туристське обслуговування.

Договір готельного обслуговування. Договір екскурсійного обслуговування. Договір на здійснення пасажирських перевезень. Договір на медичне обслуговування туристів.

Тема 7. Страхування в туризмі

Сучасний стан страхового ринку України. Розвиток окремих видів страхування. Види страхування, що застосовуються в туризмі. Характеристика ризиків у туристській діяльності. Особливості прояву ризиків туристського підприємства. Ризики туристів. Розробка програм страхування ризиків для туристського підприємства. Укладання договорів між туристськими підприємствами і страховими компаніями. Ефективність страхування в туризмі.

Тема 8. Туристські формальності

Сутність туристських формальностей. Паспортно-візові формальності. Порядок оформлення закордонного паспорта в ВВІР і МЗС України відповідно до українського законодавства.

Митні формальності. Валютні формальності. Страхові формальності. Права й обов'язки туристів. Поняття туристської візи як права на виїзд українського туриста. Порядок оформлення візи: у консульському відділі іноземного посольства в Україні; країнах СНД; західноєвропейських державах. Шенгенські угоди. Порядок оформлення Шенгенських віз у країнах Західної Європи та в Україні.

Основні візові документи: віза, візова анкета, паспортний документ. Види віз. Аббревіатура видів віз. Термін дії віз залежно від її виду. Правила оформлення візових документів.

Політичний, економічний, соціальний, екологічний захист туристів. Закони України "Про громадянство в Україні", "Про туризм". Правове становище іноземців в Україні.

Правила запрошення, одержання віз України, правила перебування в Україні, правила в'їзду іноземців в Україну і їхнього виїзду з України. Особливості в'їзду в Україну, виїзду із України і перебування в Україні осіб, що мають подвійне громадянство.

Тема 9. Організація транспортного обслуговування в туризмі

Місце і роль транспорту в організації туристської діяльності. Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів. Статистика використання транспортних засобів при туристичних подорожах. Переваги і недоліки різних видів транспорту.

Годинні пояси й місцевий час. Використання автомобільного транспорту в туризмі. Автобусні перевезення в туризмі. Залізничний транспорт. Подорожі водним транспортом.

Перевезення повітряним транспортом. Порядок взаємодії туристських і транспортних підприємств.

Тема 10. Організація надання послуг розміщення в туризмі

Класифікація засобів розміщення. Стисла характеристика засобів розміщення. Загальні вимоги до засобів розміщення. Особливості розміщення туристів у транспортних турах. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами – засобами розміщення.

Класифікація готельних підприємств і загальні вимоги до них. Організація надання основних послуг і додаткового сервісу в готелях. Класифікація номерного фонду в готелях. Призначення громадських приміщень в готелях. Організація управління готельним комплексом. Керування безпекою клієнтів і співробітників готелів. Керування якістю готельних послуг. Поняття про готельні ланцюги. Стратегія і проблематика розвитку готельного господарства.

Тема 11. Застосування інформаційних технологій в туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств

Характеристика основних напрямків автоматизації роботи туристських підприємств. Програмне забезпечення туристських подорожей. Інтернет/інтранет – технології в туризмі. Основні фактори підвищення ефективності роботи туристських підприємств при застосуванні інформаційних технологій. Переваги й недоліки інформаційних технологій, що використовуються в туризмі. Класифікація технічних засобів інформаційних технологій, що використовуються туристськими підприємствами. Організація роботи туристських підприємств з всесвітньою мережею Інтернет. Характеристика автоматизованих міжнародних систем бронювання.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовний модуль 1. Основні положення менеджменту туристичної індустрії						
Тема 1. Характеристика сутності туризму і туристської діяльності. Класифікація і функції туризму	8	4	1	-	-	10
Тема 2. Регулювання туристичної діяльності	15	4	1	-	-	10
Тема 3. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства	16	4	2	-	-	10
Тема 4. Державне регулювання діяльності туристських підприємств	14	2	2	-	-	9
Тема 5. Формування туристського продукту	14	2	4	-	-	6
Модульний контроль	2	2				
Разом за змістовним модулем 1	65	18	10	-	-	45

Змістовний модуль 2. Управління організаційними процесами в менеджменті туристичної індустрії						
Тема 6. Договірні відносини в туристському бізнесі	15	2	2	-	-	6
Тема 7. Страхування в туризмі	15	2	2	-	-	4
Тема 8. Туристські формальності	12	2	2	-	-	6
Тема 9. Організація транспортного обслуговування в туризмі	10	2	2	-	-	6
Тема 10. Організація надання послуг розміщення в туризмі	16	2	4	-	-	6
Тема 11. Застосування інформаційних технологій в туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств	10	2	2	-	-	6
Модульний контроль	2	2				
Разом за змістовним модулем 2	70	14	14	-	-	34
Модуль 2						
Контрольний захід - залік	-	-	-	-	-	-
Усього годин	135	32	24	-	-	79

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика туристських ресурсів України.	1
2	Вивчення основних міжнародних актів, що регламентують туристську діяльність.	1
3	Вивчення основних нормативно-правових документів, що діють в Україні в галузі туризму.	2
4	Вивчення законодавчої бази, що регламентує туристські формальності.	2
5	Характеристика основних етапів проектування і формування тур продукту	4
6	Характеристика договірних документів, що оформляються при укладанні договорів з туристами, порядок їх оформлення.	2
7	Характеристика договірних документів взаємодії партнерів по туристській діяльності.	2
8	Характеристика ризиків у туристській діяльності. Ризик туристів.	2
9	Правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну.	2
10	Особливості організації транспортних турів.	2
11	Особливості взаємодії туристських підприємств із засобами розміщення	2
12	Інформаційні технології, що використовуються туристськими підприємствами.	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Визначення туризму згідно ЗУ «Про туризм». Основні види та форми туризму. Класифікація видів туризму згідно з ЗУ «Про туризм». «Молоді» види туризму.	10
2	Тема 2. Всесвітня федерація асоціації туристських агентств. Всесвітня асоціація туристських агентств. Міжнародна асоціація з повітряних перевезень. Міжнародна готельна асоціація. Некомерційні організації сприяння туризму	10
3	Тема 3. Ресурсне забезпечення туристського підприємства. Основні вимоги до офісу й персоналу туристського підприємства. Особливості організації спеціалізованих видів туризму. Основні проблеми організації спеціалізованих видів туризму.	10
4	Тема 4. Державна система сертифікації УкрСЕПРО. Контроль за відповідністю якості послуг в галузі туризму. Взаємозв'язок стандартизації туристських послуг та їх якості. Контроль за дотриманням стандартів у галузі туризму. Перспективи розвитку стандартизації послуг у галузі туризму в Україні.	9
5	Тема 5. Комплекс заходів по просуванню туристичного продукту. Реклама. Виставки і ярмарки.	6
6	Тема 6. Формування туристського продукту за рахунок власних туристських послуг туроператора й послуг інших організацій. Права й обов'язки туристів при укладанні договору на туристське обслуговування.	6
7	Тема 7. Особливості прояву ризиків туристського підприємства. Ризики туристів. Розробка програм страхування ризиків для туристського підприємства	4
8	Тема 8. Політичний, економічний, соціальний, екологічний захист туристів. Закони України "Про громадянство в Україні", "Про туризм". Правове становище іноземців в Україні. Особливості в'їзду в Україну, виїзду із України і перебування в Україні осіб, що мають подвійне громадянство.	6
9	Тема 9. Порядок взаємодії туристських і транспортних підприємств.	6
10	Тема 10. Керування безпекою клієнтів і співробітників готелів. Керування якістю готельних послуг. Поняття про готельні ланцюги. Стратегія і проблематика розвитку готельного господарства.	6
11	Тема 11. Організація роботи туристських підприємств з всесвітньою мережею Інтернет. Характеристика автоматизованих міжнародних систем бронювання.	6
	Разом	79

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних робіт, виконання індивідуального завдання (РГР), індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів з навчальною літературою та інтернет-ресурсами.

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, тестового модульного контролю на комп'ютері, фінальний контроль у вигляді іспиту з використанням комп'ютерного тестування.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...10	3	0...30
Модульний контроль	0...1	25	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...1	25	0...25
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Залік складається з відповіді на комп'ютері на 50 випадково обраних комп'ютером запитань. Максимальна кількість балів за кожне питання – 2 (сума – 100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

У результаті вивчення дисципліни у студентів мають знати:

- принципи і методи логістичного менеджменту;
- основні вимоги до розробки ефективного управління логістичними системами;
- методи і прийоми логістичного аналізу;
- принципи мотивації менеджерів з логістики.

вміти:

- використовувати системний підхід в управлінні підприємством;
- розробляти оптимальні організаційні структури служби логістики;
- використовувати мотивації логістичного персоналу для зменшення загальних витрат;
- розробляти логістичні стратегії для різних за видами діяльності підприємств;
- вміти складати плани поточної та оперативної логістичної діяльності підприємства, в тому числі логістичного;
- проводити логістичний аудит підприємства;
- розробляти системи збалансованих показників і структуру індикаторів логістичної діяльності.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи. Вміти розробляти організаційні структури служби логістики, логістичні стратегії підприємств, розробляти системи збалансованих показників.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти розробляти оптимальні організаційні структури служби логістики, складати плани поточної та оперативної логістичної діяльності підприємства, в тому числі логістичного, розробляти логістичні стратегії та системи збалансованих показників і структуру індикаторів логістичної діяльності.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

14. Рекомендована література

Законодавчі й нормативно-правові матеріали

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 325/95-ВР (зі змінами).
2. Закон України „Про державний кордон України” від 04. 11.1991 р., N 1778-XII (зі змінами).
3. Закон України „Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України” від 21.01.1994 р. N 3858-XII (зі змінами).

Базова

1. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства: підручник / Н.Є. Кудла. - К.: Знання, 2012. - 343 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2013. – 300 с.
3. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства. [текст] :навч. посіб. / Р. І. Балашова – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 184 с.
4. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник. 2-вид. перероб. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

Допоміжна

5. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч.посіб. / Є.В. Козловський. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. –272 с.
1. Алієва-Барановська В. М., Дахно І.І. Міжнародний туризм: Навч.посіб.-довідник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. – 344 с.
2. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с.

3. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс.: навч. посіб./ Н. М. Тягунова, О. А. Спориш, Л. В. Іржавська. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 130 с.

4. Кудла Н. Є. Маркетинг туристичних послуг: навч. посіб. / Н.Є. Кудла; Львів. ін-т економіки і туризму. - К.: Знання, 2011. - 351 с.

5. Кудла Н. Є. Управління якістю в туризмі. Підручник затверджений МОН України – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 328 с.

6. Чудновский А.Д., Королев Н.В., Гаврилова Е.А., Жукова М.А., Зайцева Н.А. Менеджмент туризма: Учебник. - М.: Федеральное агентство по туризму, 2014. - 576 с.

7. Король О.Д., Крачило М.П. Менеджмент туризма: Навчальний посібник. - К.: Знання, 2014. - 248 с.

8. Божидарнік Т. В. Міжнародний туризм: навч. посіб. / Т. В. Божидарнік, Н. В. Божидарнік, Л. В. Савош [та ін.] ;– К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 312 с.

15. Інформаційні ресурси

- 1 Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації // www.world-tourism.org.
- 2 Інформаційний розділ з туризму в Internet // www.travel.net.
- 3 Інформаційний розділ в Internet про готелі та готельні мережі // www.hotels.net.
- 4 Сервер Верховної Ради України // www.rada.gov.ua.
- 5 Нормативні акти України // www.nau.kiev.ua.
- 6 Державна туристична адміністрація України // www.tourism.gov.ua.
- 7 Всеукраїнський Союз асоціацій, підприємств та організацій туристичної сфери «УкрСоюзТур» // www.travel.com.ua.
- 8 Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму // www.greentour.com.ua.
- 9 Українська інформаційна система // www.utis.com.ua.
- 10 Довідка по туризму // www.tour-spravka.kiev.ua.
- 11 Новини зі світу туризму // www.visas.com.ua.
- 12 Туристичний сервер Криму // www.tour.crimea.com.
- 13 Буковинський веб-сайт «Туркомпас» // www.tourcompas.com.ua.
- 14 Інформація про активний відпочинок у Карпатах // www.karpaty.com.ua.
- 15 Спортивно-туристичний портал // www.skinet.ru/top/.
- 16 Рада з туризму Карпатського регіону // www.tourism-carpathian.com.ua.